

Udskriftsdato: 8. januar 2026

KEN nr 9977 af 15/05/1999 (Gældende)

Ankestyrelsens principafgørelse U-5-99 om anerkendelse - erhvervssygdom - kraftbetonet arbejde - seneskedehindebetændelse - arbejdsskade

Ministerium: Social- og Boligministeriet

Journalnummer: J.nr.: 101927-98

Ankestyrelsens principafgørelse U-5-99 om anerkendelse - erhvervssygdom - kraftbetonet arbejde - seneskedehindebetændelse - arbejdsskade

Resume:

Ankestyrelsen har i et principielt møde behandlet 4 sager med henblik på præcisering af kriteriet for "kraftbetonet arbejde".

Der var i sagerne anmeldt tennisalbue, seneskedehindebetændelse i underarm og seneskedehindebetændelse i tommelfinger.

Arbejdsskadestyrelsen havde i alle 4 sager afvist at anerkende de anmeldte lidelser som erhvervssygdomme. Arbejdsskadestyrelsens begrundelse i 2 af sagerne var bl.a., at der ikke havde været tale om kraftbetonet arbejde i lovens forstand. Arbejdsskadestyrelsen fandt således ikke, at specielt håndled og/eller underarm havde været belastet med vridebevægelser under samtidig anvendelse af betydelig muskelstyrke, hvilket var en betingelse for, at arbejdet kunne anses for kraftbetonet.

Ankestyrelsen fandt, at sagerne gav grundlag for at fastslå, at kraftbetonet arbejde i lovens forstand beror på en konkret vurdering af de samlede belastninger, som det enkelte arbejde indebærer. Arbejdet skal styrkemæssigt være mekanisk og fysiologisk relevant i forhold til den pågældende lidelse. Det betyder, at almindeligt løftarbejde, uanset vægten, ikke i sig selv indebærer, at arbejdet anses for kraftbetonet i lovens forstand. Eksempler på momenter, der indgår i den skønsmæssige vurdering af belastningen, er, om der har været udøvet kraft, hvor stor denne anvendelse af kraft/muskelstyrke har været, om der er indgået gribekraft i hånden, om emnet har ydet "modstand", samtidige drejebevægelser, antallet af bevægelser og eventuelt emnets vægt.

Love:

Lov om sikring mod følger af arbejdsskade - lovbekendtgørelse nr. 1058 af 17. december 1998 - § 9, nr. 4 og § 10, stk. 1, nr. 2

Sagsfremstilling 1:

Sag nr. 1 - j.nr. 101927-98 Sagen vedrørte anerkendelse af en anmeldt højresidig tennisalbue hos en 43-årig kartonnagearbejder, der havde arbejdet på samme fabrik i 14 år med forskellige arbejdsfunktioner. Fra september/oktober 1996 frem til anmeldelsen den 10. marts 1997 havde han arbejdet i et formværksted med fremstilling og montage af klinger.

Arbejdet var beskrevet i nogle spørgeskemaer og i to speciallægeerklæringer. Det fremgik bl.a. heraf, at han startede med at måle klingerne op og herefter klippede huller i klingerne, således at disse kunne fastgøres. Klingerne skulle derpå igennem en bukkemaskine, som blev betjent med foden. Disse arbejdsprocesser involverede kun ringe kraftanvendelse. Herefter skulle klingerne sættes i forme. Ved denne arbejdsproces blev kobberhammere anvendt til at banke klingerne ned i et spor. De anvendte hammere vejede op til 1 kg. Arbejdet involverede en vis kraftanvendelse og præcision. Manden oplyste, at han arbejdede ca. 4 timer dagligt ved denne arbejdsproces, hvilket indebar, at han foretog omkring 8000 slag med hammeren.

Arbejdsskadestyrelsen fandt ikke, at den højresidige tennisalbue var omfattet af loven.

Arbejdsskadestyrelsen lagde ved afgørelsen vægt på, at der var tale om varieret arbejde med forskellige arbejdsfunktioner, og at arbejdet i lovens forstand ikke var kraftbetonet. Herefter var betingelserne for anerkendelse af tennisalbue efter erhvervssygdomsbekendtgørelsens § 2 og bilag 1, gruppe E, pkt. 6 b ikke opfyldt.

Kartonnagearbejderens forbund påklagede Arbejdsskadestyrelsens afgørelse til Ankestyrelsen. I klagen anførtes det bl.a., at arbejdet ikke kunne anses for varieret, da arbejdsbevægelsen blev udført 8.000 gange i ca. 4 timer på en arbejdsdag, svarende til, at arbejdsbevægelsen, hvor hammeren blev anvendt, blev udført en gang i sekundet. Forbundet fandt endvidere, at arbejdet var kraftbetonet.

Under sagens behandling i Ankestyrelsen indhentede fabrikken en udtalelse fra Bedriftssundhedstjenesten (BST), der navnlig blev bedt om at måle tidsforbruget i forbindelse med de beskrevne arbejdsprocesser. Målingerne viste, at arbejdet med kobberhammeren optog op mod 25% af arbejdstiden, men at de forskellige arbejdsprocesser hele tiden afbrød hinanden.

Afgørelse:

Ankestyrelsen fandt, at den anmeldte lidelse i form af højresidig tennisalbue ikke kunne anerkendes som erhvervssygdom efter lovens § 9, nr. 4, jf. § 10, stk. 1, nr. 1, sammenholdt med § 2 og bilag 1, gruppe E, pkt. 6 b, i erhvervssygdomsbekendtgørelsen.

Ankestyrelsen lagde ved afgørelsen vægt på, at der kun havde været udøvet en relativt beskeden kraft ved håndteringen af hammeren, idet hammerens vægt kun var 1 kg. Da arbejdet ikke havde indebåret belastende omstændigheder, bortset fra et repetitivt element, fandt Ankestyrelsen herefter ikke, at arbejdet kunne karakteriseres som kraftbetonet.

Ankestyrelsen fandt endvidere, at arbejdet i sin helhed måtte anses for varieret. Ankestyrelsen lagde ved denne vurdering vægt på oplysningerne fra BST, hvorefter kartonnagearbejderen kun havde anvendt kobberhammeren i ca. 25% af arbejdstiden. Da de øvrige arbejdsbevægelser, der indgik i arbejdet, ikke kunne anses for armbelastende, måtte arbejdet herefter anses for varieret.

Ankestyrelsen tiltrådte således Arbejdsskadestyrelsens afgørelse.

Sagsfremstilling 2:

Sag nr. 2 - j.nr. 105739-98 Sagen vedrørte anerkendelse af en anmeldt lidelse i form af dobbeltsidig seneskedehindebetændelse i underarmene hos en 28-årig kvinde, der fra september 1997 og frem til sygemelding i februar 1998 var fuldtidsbeskæftiget med pasning af to plottermaskiner.

Arbejdet bestod i først at hente en rulle folie, der kunne veje op til 14,5 kg, fra en nærliggende reol. Rullen blev herefter monteret på en valse ved plottermaskinens forkant, hvor den blev afsikret med en håndskrue. Folien blev derefter trukket ud og fastgjort på maskinrullen med tape, hvorefter kvinden startede maskinen ved at trykke på nogle knapper på et betjeningspanel. Når maskinen havde udført opgaven, blev den resterende folie rullet tilbage, ved at hun med et vedvarende tryk i ca. 10-12 sekunder aktiverede en returknop placeret i bordhøjde. Herefter blev rullen løsnet fra valsen og stillet væk. Cyklustiden for arbejdsprocessen var angivet til 2-4 minutter.

Af en rapport fra BST fremgik det, at arbejdet ved plotterne i nogen grad indebar yderstillinger kombineret med brug af kraft for henholdsvis venstre og højre håndled. Ved løft og montering af rullerne, ved fremtrækning af folie og ved aktivering af tilbagerulningsknappen var håndens arbejdsstilling ofte 70-80 graders bagoverbøjning. Desuden indebar funktionen med fremtrækning af folie og aktivering af

returknappen, at håndfladen var roteret mod lillefingersiden og vendte ned mod gulvet i vægtbelastet tilstand. Aktiveringen af returknappen indebærer endvidere direkte tryk på roden af tommelfingeren.

I december 1997 fik kvinden gener i form af belastningsrelaterede smerter på undersiden af begge hånder.

Arbejdsskadestyrelsen fandt, at der ikke var tale om en lidelse, som var omfattet af loven.

Arbejdsskadestyrelsen lagde ved afgørelsen vægt på, at kvindens seneskedehindebetændelse ikke opfyldte betingelserne for anerkendelse i erhvervssygdomsbekendtgørelsens bilag 1, gruppe E, pkt. 6a, fordi der ifølge arbejdsbeskrivelsen havde været tale om varieret arbejde med forskellige arbejdsfunktioner. Der havde ligeledes ikke været tale om kraftbetonet arbejde. Arbejdsskadestyrelsen udtalte, at for at arbejdet kan anses for kraftbetonet kræves, at specielt håndled og/eller underarm belastes med vridebevægelser under samtidig anvendelse af betydelig muskelstyrke.

I klagen anførte kvindens faglige organisation bl.a., at skaden helt klart var forårsaget af det arbejde, som hun havde haft i ca. 5 måneder ved plotterne.

Afgørelse:

Ankestyrelsen fandt, at den anmeldte lidelse i form af dobbeltsidig seneskedehindebetændelse i begge underarme ikke kunne anerkendes som erhvervssygdom efter lovens § 9, nr. 4, jf. § 10, stk. 1, nr. 1, sammenholdt med § 2 og bilag 1, gruppe E, pkt. 6 a, i erhvervssygdomsbekendtgørelsen.

Begrundelsen for afgørelsen var, at arbejdet ved plottermaskinerne havde indebåret en række forskellige funktioner, der havde medført en varierende belastning af musklerne/senerne i hænder og underarme. Der havde således været tale om varieret arbejde i lovens forstand.

Begrundelsen var endvidere, at arbejdet ud fra en konkret vurdering af de samlede belastninger, som arbejdsprocessen havde indebåret, ikke kunne anses for at have krævet en betydelig kraftudfoldelse og en betydelig belastning af underarmenes bøjeseener. Der havde således heller ikke været tale om kraftbetonet arbejde i lovens forstand.

Ankestyrelsen lagde ved afgørelsen vægt på, at arbejdsprocessen, som havde en cyklustid på omkring 2-4 minutter, bl.a. indebar løft af folieruller på op til 14,5 kg., montering og afsikring, fremtrækning af folie og aktivering af en såkaldt returknop med et vedvarende tryk i ca. 10-12 sekunder.

Ankestyrelsen fandt efter de foreliggende oplysninger om arbejdets art og om lidelsens karakter ikke tilstrækkeligt grundlag for at anmode Arbejdsskadestyrelsen om at forelægge sagen for Erhvervs sygdomsudvalget med henblik på mulig anerkendelse efter lovens § 9, nr. 4, jf. § 10, stk. 1, nr. 2.

Ankestyrelsen vurderede, at der efter den praksis, der gjaldt for tilfælde som kvindens, ikke var udsigt til, at Erhvervssygdomsudvalget ville anbefale, at lidelsen blev anerkendt som arbejdsskade. Ved denne vurdering lagde Ankestyrelsen vægt på, at senelidelse i underarm er optaget i erhvervssygdomsbekendtgørelsen, og at Erhvervssygdomsudvalget således havde taget stilling til, under hvilke betingelser denne lidelse normalt ville kunne anerkendes.

Ankestyrelsen tiltrådte således Arbejdsskadestyrelsens afgørelse.

Sagsfremstilling 3:

Sag nr. 3 - j.nr. 108544-98 Sagen vedrørte anerkendelse af en anmeldt seneskedehindebetændelse i højre tommelfinger hos en 49-årig mand, hvis normale arbejde i perioden 1994-96 overvejende bestod i at anlægge terrasser.

Manden var imidlertid i maj 1996 i en 3-ugers periode udelukkende beskæftiget med at styne popler. Poplerne havde ikke været stynet i 4år, og poppelgrenene var 2-5 cm. i tykkelse. Han udførte beskærer arbejdet fra en stige, og han klippede grenene over med en beskærersaks ved at presse med højre hånds tommelfinger i det ene øje af saksen og de 3 andre fingre i det andet. Med venstre hånd brækkede han samtidig grenene.

Manden udviklede seneskedehindebetændelse i højre tommelfinger i tilslutning til dette arbejde.

Mandens læge havde i foråret 1997 fundet objektive tegn på seneskedehindebetændelse/irritationstilstand omkring senen til højre tommelfinger, idet der bl.a. var smerter ved berøring af tommelfingerballen og nedsat kraft ved bevægelse af højre tommel.

Siden var symptomerne aftaget, men særligt ved belastende bevægelser kunne han atter få smerter i højre tommel, hvilket han f.eks. fik i foråret 1998, da han var med til at slukke en brand og måtte slæbe på tunge brandslanger. I mandens nuværende daglige arbejde havde han ingen gener, idet belastningen af tommelfingeren var minimal ved udførelse af tastearbejde på computer.

Ved speciallægeundersøgelse i juni 1998 var der aktuelt ingen objektive tegn på tendinit, men der fandtes nedsat kraft i højre hånd.

Arbejdsskadestyrelsen fandt, at der ikke var tale om en lidelse, som var omfattet af loven.

Ved afgørelsen lagde Arbejdsskadestyrelsen vægt på, at manden formentlig havde haft en seneskedehindebetændelse svarende til højre 1. finger, men at han aktuelt ikke havde nogen lidelse. I klagen anførte manden bl.a., at han havde udført uvant, ensartet og kraftbetonet arbejde i 3 uger, og at der derved opstod kraftige smerter i hans højre hånd specielt ved gribefunktioner. Det tog 3/4 år at komme af med de konstante smerter, og han forsøgte hele tiden ikke at bruge højre hånd i væsentligt omfang. I samme øjeblik han brugte hånden, f.eks. i forbindelse med at skrælle kartofler, fik han smerter i tommelfingeren, og han havde svært ved at klare arbejdet som aktiv brandmand, fordi gribefunktionen og kraften i højre hånd var nedsat. Grunden til, at han i øjeblikket ikke havde ondt i hånden, var, at han havde fået et arbejde, hvor der ikke krævedes de store kraftudfoldelser.

Afgørelse:

Ankestyrelsen fandt, at den anmeldte lidelse i form af seneskedehindebetændelse i højre tommelfinger kunne anerkendes som erhvervssygdom efter lovens § 9, nr. 4, jf. § 10, stk. 1, nr. 1, sammenholdt med § 2 og bilag 1, gruppe E, pkt. 6a, i erhvervssygdomsbekendtgørelsen.

Begrundelsen for afgørelsen var, at manden havde følger efter seneskedehindebetændelse i højre tommelfinger, som opstod i forbindelse med, at han i 3 uger udelukkende var beskæftiget med at styne popler med en beskærersaks, som han holdt i højre hånd.

Ankestyrelsen lagde herved vægt på, at der tidligere var fundet objektive tegn på en irritationstilstand i højre tommelfinger, og at han fik smerter i fingeren ved belastning.

Ankestyrelsen lagde endvidere vægt på, at beskæringsarbejdet var ensidigt belastende og uvant, samt at beskæringen af de 2-5 cm. tykke grene efter en konkret vurdering måtte anses for at have indebåret en stor kraftudfoldelse og en stor belastning af tommelfingerens bøjese.

Ankestyrelsen ændrede således Arbejdsskadestyrelsens afgørelse.

Sagsfremstilling 4:

Sag nr. 4 - 102221-98 Sagen vedrørte genoptagelse af spørgsmålet om anerkendelse af en højresidig tennisalbue hos en 43 årig mand, der i perioden 31. januar 1995 til 2. august 1996 arbejdede på en savmølle med fremstilling af veluxpaller.

Om arbejdsforholdene havde manden og hans forbund bl.a. oplyst, at manden under arbejdet med at fremstille paller betjente en sømpistol. Sammen med en kollega sømmede han ca. 200 paller om dagen. Arbejdet indebar tunge løft og skæve stillinger, hvilket var meget hårdt for armene, da det skulle gå hurtigt. Arbejdet blev karakteriseret som ensformigt.

Til Arbejdsmedicinsk Klinik havde manden oplyst, at han sammen med kollegaen først tog brædder til pallefremstillingen fra en palle ved siden af produktionsstedet og lagde dem op på bordet. Herefter blev der arbejdet med to sømpistoler, der begge vejede omkring 5 kg. Han og kollegaen isatte ca. 10.000 søm pr. dag. Selve sømningen foregik ved, at pistolen blev holdt med venstre hånd, mens pistolen blev styret med højre hånd. Knappen, der udløste sømningen, blev også betjent med højre hånd. Sømpistolerne blev anvendt i intervaller på 15-20 minutter, som blev afløst af andre arbejdsopgaver såsom stabling af paller. Manden anslog, at han havde arbejdet mindst 2/3 af arbejdstiden med sømpistolen.

Arbejdsskadestyrelsen fandt ikke grundlag for at genoptage sagen og Arbejdsskadestyrelsen fastholdt derfor den tidligere afgørelse, hvorefter tilfældet ikke kunne anerkendes efter loven.

I afgørelsen henviste Arbejdsskadestyrelsen til, at der ikke var fremkommet nye oplysninger om arbejdsforholdene. Det måtte således fortsat lægges til grund, at arbejdet ikke havde indebåret fastlåsning af håndleddet med samtidig drejning af underarmen og bøjning af albuen.

I klagen anførte mandens forbund bl.a., at det var korrekt, at arbejdet ikke havde indebåret en fastlåsning af håndleddet med samtidig drejning af underarmen og bøjning af albuen. Forbundet fandt imidlertid ikke, at det var sædvanlig praksis at afvise anerkendelse med denne begrundelse, og at denne betingelse ikke fremgik af erhvervssygdomsbekendtgørelsen.

Afgørelse:

Ankestyrelsen fandt ikke grundlag for at genoptage sagen. Ankestyrelsen fandt således fortsat ikke, at den højresidige tennisalbue skulle anerkendes som erhvervssygdom efter lovens § 9, nr. 4, jf. § 10, stk. 1, nr. 1, sammenholdt med § 2 og bilag 1, Gruppe E, pkt. 6 b i erhvervssygdomsbekendtgørelsen.

Begrundelsen for afgørelsen var, at der ikke var fremkommet væsentlige nye oplysninger om de arbejdsmæssige belastninger, som ville kunne danne grundlag for en ændret vurdering i sagen.

Ankestyrelsen lagde ved afgørelsen vægt på, at det beskrevne arbejde med sømpistolen fortsat ikke kunne anses for kraftbetonet. Ved vurderingen lagde Ankestyrelsen til grund, at manden primært havde båret vægten af sømpistolen i venstre hånd, mens højre hånd havde været anvendt til styring af pistolen og til udløsning af sømningen. Arbejdet kunne herefter ikke anses for kraftbetonet, idet grebet af pistolen ikke havde indebåret en fastlåsning af håndleddet, idet der ikke var indgået væsentlig kraft i styringen af pistolen og endelig idet der ikke var indgået drejebewægelser eller var arbejdet mod modstand.

Ankestyrelsen tiltrådte således Arbejdsskadestyrelsens afgørelse.